

Голові Конкурсної комісії з проведення відкритого конкурсного відбору на зайняття посади членів Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
Рябчину О.М.

Данилкової Катерини Леонідівни

ЗАЯВА

Прошу допустити мене до участі у конкурсному відборі на зайняття посади члена Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, враховуючи глибокі знання: ринку електричної енергії (усіх сегментів окремо і їх взаємозв'язку); економічної і техніко-технологічної (улаштування та технологія ТЕС/ТЕЦ, ГЕС/ГАЕС і АЕС, планування, моделювання, оперативне управління роботою енергосистеми, її відновлення після «black out», оптимізація втрат в мережах, мережеве обладнання) складових галузі, а також 23х річний досвід роботи (з них 14 на керівних посадах) в провідних організаціях галузі:

✓ НКРЕКП, де я приймала участь у вдосконаленні механізмів стимулювання збільшення рівня збору коштів за електроенергію, нормативно-правових засад енергетичного ринку, методик нормування втрат електроенергії та формування інвестиційних програм, контролі за цільовим використанням коштів інвестиційних програм тощо. За результатами цього було досягнуто збільшення рівня розрахунків на оптовому ринку електроенергії з 67% до майже 100%, зменшення втрат в мережах з 18-20% до 12-14%, оптимізація використання коштів ліцензіатами;

✓ НЕК «Укренерго», де я приймала активну участь у: інтеграції ОЕС України до ENTSO-E (відбір енергоблоків і гідроагрегатів для випробувань (одне з яких на Кураховській ТЕС проводила самостійно без участі консультантів), збір даних для моделювання; в складі делегації ОСП представляла Україну на міжнародному рівні в офісі ENTSO-E); реформі ринку електроенергії. Завдяки знанням¹ і обміну досвідом з консультантами провідних міжнародних організацій (Energy Community, USAID, ELIA, 50Hertz) щодо управління енергосистемою і організації ринку за європейською моделлю я зі своєю командою розробила: Кодекс системи передачі в частинах розділів «Регулювання частоти та потужності», «Надання/використання допоміжних послуг оператору/оператором системи передачі», додатків 7 «Порядок перевірки та проведення випробувань електроустановок постачальника допоміжних послуг» і 6 «Типовий договір про надання послуг з передачі електричної енергії»; Правил ринку в частинах: розділу III «Допоміжні послуги», додатків до Правил ринку «Методика моніторингу допоміжних послуг», договори про надання допоміжних послуг (ДП), договори про участь у балансуєчому ринку (БР), договори про врегулювання

¹ acquis в частині: Директив 2009/72/ЄС «Про спільні правила внутрішнього ринку електричної енергії» (основа ЗУ «Про ринок електричної енергії») і 2005/89/ЄС «Про заходи для забезпечення безпеки інвестування до системи електропостачання та інфраструктури», Регламенти ЄС: 714/2009 «Про умови доступу до мережі трансграничного обміну електроенергією», 2017/1485 «Про настанови з експлуатації системи передачі електроенергії», 2015/1222 «Про настанови з розподілу пропускної спроможності і управління перевантаженнями», 2017/2195 «Про настанови з балансування електроенергії»; Гармонізовану рольову модель ринку електричної енергії; Operation Handbook, Рамкову угоду про синхронні зони (SAFA) для регіональної групи континентальної Європи тощо.

небалансів електроенергії; «Керівництво з надання допоміжних послуг» з деталями функціонування ринку допоміжних послуг, інструкцію користувача аукціонного модулю MMS, виписала відсутні в розділ V Правил ринку формули плати за допоміжні послуги «з регулювання напруги та реактивної потужності» і «забезпечення відновлення функціонування енергосистеми після системної аварій», проводила семінари і навчання для потенційних учасників ринку як стосовно особливостей нової моделі ринку, так і для користувачів аукціонним модулем MMS. З нуля запустила новий напрямок на підприємстві – ринок ДП і БР - від створення департаменту складом 4 відділи і селекціонування професіоналів, до автоматизації бізнес-процесів;

✓ ВП «Енергоатом-Треїдинг», де я разом із своєю командою розробила два ключові документи «Стратегію торгівлі» і «Регламент торгівлі», забезпечила: суттєве обмеження впливу трейдерів з ринковою владою на торги за двосторонніми договорами (ДД); упредила зростання небалансів у порівнянні з довоєнним періодом, попри передумови їх суттєвого збільшення (окупація генеруючого ресурсу, стрімке падіння купівельної спроможності контрагентів, а також знищення на 40% споживання промислових споживачів); забезпечила стійку динаміку щомісячного зростання середньої ціни продажів за ДД з квітня минулого року за рахунок збільшення конкуренції серед контрагентів і кількості аукціонів; першою використала опцію занесення контрагентів до «Чорного списку» української енергетичної біржі, як дієвий механізм боротьби з недобропорядними контрагентами; запустила бізнес-процеси експорту електроенергії; забезпечила життєдіяльність підрозділу чисельністю більше 80 фахівців в екстрених умовах воєнного стану, коли частина ключових фахівців була окупована в Бучі, селах Броварського району, евакуйована за кордон і призвана до лав ЗСУ;

✓ ДП «Гарантований покупець», де я організовую забезпечення договірної роботи підприємства, вдосконалення нормативно-правових актів щодо розвитку ВДЕ, підготовку до аукціонів на будівництво ВДЕ і до торгівлі гарантіями походження.

Підвищую свій професійний і управлінський рівень: здобула диплом MBA Kyiv School of Economics; успішно здала випускні тести і отримала сертифікат про вивчення курсу Smart Grid from A to Z – Electrical Engineering program, Dresden university (Energy Network Berlin Adlershof); проходила протягом 2 років щоквартальний курс тренінгів з практикуючими тренерами з операторів системи передачі Німеччини і Бельгії щодо управління енергосистемою і розвитку БР та ринку ДП; курси з стратегії проведення бізнес-переговорів Kyiv School of Economics.

Основна проблема галузі, для вирішення якої я хочу долучитися до команди Регулятора, на мою думку, полягає у її незадовільному рівні розвитку, який і в довоєнний період був уповільнений: переважна більшість енергогенеруючих станцій і розподільчих мереж була збудована в 60-х – 70-х роках минулого століття і працює за межею фізичного зносу. Як наслідок, навіть в довоєнні роки спостерігалось більше 370 аварійних зупинок енергоблоків ТЕС на рік, а індекс середньої тривалості довгих перерв в електропостачанні в системі (SAIDI) був найгірших серед європейських країн.² Глобальною причиною такого рівня розвитку галузі є **дефіцит** коштів, причини якого можна умовно розкласти на дві основні групи:

1) **недостатнє надходження коштів через**

² https://ua-energy.org/ckeditor_assets/pictures/458/content_ue_saidi_05.png

- обмеження/спотворення цін електроенергії на РДН (адже ціни за ДД, на ВДР і БР і навіть на ДП є функцією від ціни РДН). Відтак витрати деяких видів генерації (АЕС, з урахуванням тягаря ПСО, і ТЕЦ), як і «зелений» тариф для ВДЕ, не покривається повною мірою та через незбалансованість тарифів на розподіл з необхідними витратами на розвиток. Оскільки ціни на ринку електроенергії є сигналом для інвесторів, їх спотворення негативно впливає ще і на інвестиційний клімат;

- борги на БР (затримка платежів 9-12 місяців). Суттєва складова приросту заборгованості на БР була викликана нарощуванням обсягів одночасних команд і на розвантаження і на завантаження в одну і ту ж одиницю реального часу (яка у 2020 і 2021 роках набрала масштабів до 1000 МВт), попри фізичну неможливість співіснування і дефіциту і профіциту потужності в єдиний момент часу, та попри те, що мережеві обмеження мають значно менший масштаб. Така ситуація фінансово знищує учасників БР, зокрема маневрову генерацію (як і не оплата команд «з операційної безпеки») та негативно впливає на інвестиційний клімат. Ще однією проблемою недостатнього надходження коштів у деяких компаній є відсутність повних розрахунків, яка пояснюється можливістю безоплатного споживання електроенергії де-якими категоріями споживачів (зокрема споживачів постачальника останньої надії).

- відсутність стимулу у оператора системи передачі (ОСП) забезпечувати 100% збір коштів за послугу з передачі електроенергії (судово-позовна робота, відключення неплатників тощо), що пояснюється наявністю у тарифі майже 50% складової «чужих» коштів на підтримку ВДЕ (для прикладу: тариф на послуги з передачі електроенергії для користувачів системи (крім підприємств «зеленої» електрометалургії з 01.01.2023 становив 380,28 грн/МВт*год без ПДВ, у тому числі складова на підтримку виробників електричної енергії з альтернативних джерел – 259,07 грн/МВт*год без ПДВ)³, прогалини в законодавстві, які дозволяють ОСП місяцями користуватися коштами ВДЕ і не сплачувати. Така ситуація знищує як розвиток ВДЕ, так інвестиційний клімат в Україні.

2) не ефективне ведення господарської діяльності - закупівля товарів і робіт за завищеними цінами, а також продаж електроенергії за заниженими цінами (як не парадоксально, але аналіз торгів на УЕБ виявив, що така поведінка притаманна приватним генеруючим компаніям, наслідком чого перед осінньо-зимовими періодами 2020/2021 та 2021/2022 поставала ще одна проблема галузі - відсутність накопичення вугілля). Здійснення закупівель, які не пов'язані з ліцензованою діяльністю тощо.

Воєнна агресія РФ посилила проблему дефіциту коштів і додала нових проблем – втрату кваліфікованого персоналу, через призив до лав ЗСУ, евакуацію, еміграцію та загибель; відбулася тимчасова окупація мереж та енергогенеруючих об'єктів; знищення частини інфраструктури, падіння споживання промислових споживачів на 40% (які є основним джерелом покриття витрат галузі, у тому числі необхідних для виконання ПСО щодо встановлених тарифів для населення. А це, в свою чергу, спричинило негативний фінансовий вплив на стратегічно важливі енергогенеруючі компанії, які обтяжені участю у ПСО); виникли проблеми з

³ <https://www.nerc.gov.ua/sferi-diyalnosti/elektroenergiya/promislovist/tarifi-na-elektroenergiyu-dlya-nepobutovih-spozivachiv/tarif-na-poslugi-z-peredachi-elektrichnoyi-energiyi/tarif-na-poslugi-z-peredachi-elektrichnoyi-energiyi-shcho-diye-z-01-sichnya-2023-roku>

перетоками електричної з окупованими територіями (дилема оплати перетоків або знеструмлення українських громадян на тимчасово окупованих територіях).

Величезна робота щодо вирішення накопичених та нових проблем вже проведена і продовжує проводитися Кабінетом Міністрів України, Міністерством енергетики України (забезпечення відновлення генеруючих станцій та мереж шляхом залучення донорської допомоги, оперативне прийняття низки антикризових рішень по порятунку галузі в умовах війни, впровадженню кластерів, які забезпечать відновлення розподільчих мереж за європейськими стандартами тощо), а також зусиллям Регулятора, без яких вищезазначені проблеми були б набагато гостріші і глибші. Впровадження Регулятором стимулюючого тарифоутворення покликано значною мірою вирішити проблеми з ефективним використанням коштів. Саме на Регулятора, відповідно до його повноважень, лягає основний тягар врегулювання проблем галузі, які з роками лише примножуються.

Стратегічна мета, яку б я хотіла досягти будучи в команді Регулятора - сталий розвиток енергетичної галузі, яка є кровоносною системою економіки і фактором соціального добробуту держави, а також інтеграція вітчизняних енергетичних ринків до європейських. І за для цього маю план таких тактичних заходів по формуванню нормативно-правового поля щодо:

- ✓ стимулювання залучення міжнародних і вітчизняних інвестицій в розвиток енергетичної галузі: контроль за дотриманням зобов'язань перед інвесторами, застосування виважених механізмів підтримки, які мають визначатися на підставі перспективного комплексного моделювання і періодичного коригування за результатами виникнення суттєвих практичних відмінностей у результатах застосування (алгоритм має бути циклічним); приведення граничних цін на РДН до рівня, який би стимулював залучення інвестиції в енергогенеруючі об'єкти і, перш за все ВДЕ, високоманеврові потужності і системи зберігання електроенергії. На сьогодні діє дві граничні ціни – денна і нічна. І якщо протягом ночі «цінність» електроенергії приблизно однакова, то вдень вона суттєво змінюється. Відтак, встановлення для денної зони двох граничних цін (для годин з меншою цінністю залишити граничну ціну 4 000 грн/МВт*год, а для годин з більшою цінністю підняти до 6 000 грн/МВт*год) дало б поштовх, як для інвестицій в високоманеврову генерацію, так і в установки зберігання електроенергії, а для споживачів з гнучким графіком споживання ще й було б стимулом перенести споживання з пікових годин на нічні;

- ✓ розвитку розподіленої генерації, у тому числі ВДЕ, високоманеврових потужностей, систем зберігання електричної енергії та сучасних технологій виробництва електроенергії на кшталт малих модульних реакторів;

- ✓ співпраці з урядом щодо поступового приведення тарифів для побутових споживачів до ринкового рівня (переконана, що попри не популярність цього рішення, воно є як ніколи своєчасним: масовість закупівлі генераторів населенням продемонструвала, що значна частина населення не тільки спроможна платити більше 20 грн/кВт*год, але й усвідомила різницю між «ціною» і «цінністю» електроенергії) з одночасним адресним субсидіюванням тих, хто реально нужденний;

- ✓ посилення контролю за цільовим використанням коштів ліцензіатами з передачі та розподілу електроенергії та оптимізація витрат, які не впливають на розвиток відповідних підприємств;

- ✓ упередження маніпуляцій на ринку електроенергії і можливих спотворень ринкових цін зокрема шляхом контролю за поведінкою учасників ринку і

імплементатії REMIT; реформування принципу проведення аукціонів за двосторонніми договорами шляхом запровадження так званого принципу «стакану». А також шляхом боротьби з витоком інформації щодо укладених двосторонніх договорів (маю досвід боротьби, який я успішно впровадила на ринку ДП: оскільки фінансово потужна компанія все одно знайде спосіб купити інформацію і це побороти на моєму рівні повноважень було неможливо, я пішла іншим шляхом – знецінила таку інформацію шляхом обов'язку її оприлюднення - тобто «всі бачать карти всіх»). Результат – і ті хто має гроші на купівлю інформації і хто не має – в рівних умовах, а необхідність купувати інформацію відпала);

✓ впровадження механізмів стимулювання ОСП здійснювати повністю і своєчасно відрахування належної ВДЕ (опосередковано через гарантованого покупця та постачальників універсальних послуг) частини тарифу на послуги з передачі електроенергії у вигляді «послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії»;

✓ впровадження гарантій походження електричної енергії;

✓ запровадження спільних аукціонів на міждержавній перетині і приєднання до платформи JAО (принаймні недопущення повторення практики проведення аукціонів на перетині в «конвертах» без протоколів);

✓ підготовка до судових стягнень з РФ нанесених збитків (у тому числі за перетоки електроенергії на тимчасово окуповані території), збір доказової бази, ведення обліку, формування матеріалів для суду, залучення найкращих світових адвокатів;

✓ після усунення факторів, які зводять нанівець довіру/появу інвесторів (маніпуляції на ринку, занижені граничні ціни, нездійснення ОСП розрахунків в рамках механізму державної підтримки інвесторів ВДЕ, затримки виплат ОСП коштів на БР на 9-12 місяців, нарощування «різноспрямованих» команд на БР, не оплата команд «з операційної безпеки» тощо), спробувати запустити механізм облігацій населення в енергетичні об'єкти (на кшталт військовим облігаціям). Вважаю, що це може спрацювати, оскільки: судячи по низьким банківським ставкам, які обвалилися ще за декілька років до війни, в системі накопичено надлишкову грошову масу, при цьому інвестиційна діяльність в Україні надто ризикована, відтак розвиток малого і середній бізнесу не відбувається. А крупний бізнес, суттєву частину коштів прибутків не реінвестує, натомість виводить з України за кордон. Таким чином, якщо населенню/дрібному бізнесу, яке має вільні накопичені кошти, але їх обсяг не достатній для перекриття усіх ризиків самостійного бізнесу, запропонувати вкласти кошти на термін від 5 років під гарантії держави в облігації державних енергогенеруючих підприємств на умовах ставок на декілька % вищих, ніж пропонують державні банки, гарантувавши їх повернення, і без високого порогу «суми входу», це має привабити населення і малий бізнес;

✓ сумісно з іншими міністерствами і відомствами напрацювати дієвий механізм якнайшвидшого відновлення промисловості з метою відновлення рівня споживання ними до довоєнного рівня і більше. Адже саме промисловий споживач є кінцевим джерелом надходження коштів у галузь (не кажучи про дотування ПСО). Тут також може розглядатися механізм облігацій (або інші фінансові інструменти), податкові канікули тощо.

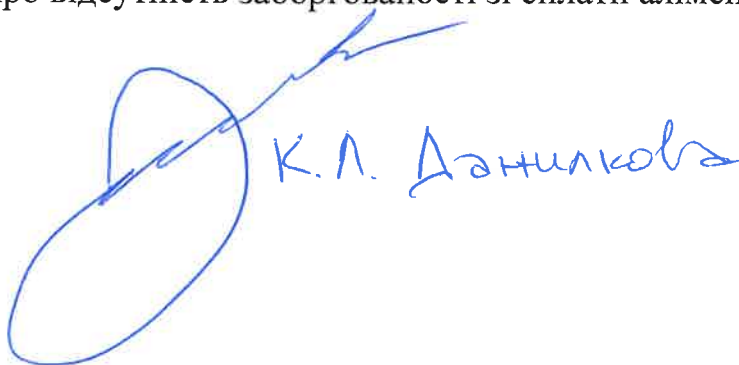
Під обмеження щодо заняття посади члена НКРЕКП визначені частиною другою статі 7 Закону України не підпадаю. Відповідаю етичним та моральним

критеріям, нульова толерантність до корупції. Умови конкурсного відбору мені зрозумілі.

Додатки:

1. Резюме - на 4 арк. у 1 прим.
2. Заява про надання згоди на проведення спеціальної перевірки відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» - на 1 арк. у 1 прим;
3. Заява на обробку персональних даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних» - на 1 арк. у 1 прим;
4. Автобіографія - на 3 арк. у 1 прим;
5. Особовий листок з обліку кадрів - на 4 арк. у 1 прим;
6. Копія паспорта громадянина України - на 4 арк. у 1 прим;
7. Копії документів про освіту - на 8 арк. у 1 прим;
8. Медична довідка про стан здоров'я - на 1 арк. у 1 прим;
9. Декларація особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за 2022 рік;
10. Заява про відсутність заборгованості зі сплати аліментів - на 1 арк. у 1 прим.

2804.2023

К.Л. Данілова